

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci **žalobce: G. T.**, zastoupeného JUDr. Petrem Gallatem, advokátem se sídlem Filištínská 145, 537 01 Chrudim, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí ze dne 8. 8. 2002, č. j. OAM-4305/CU-06-P08-2002, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2003, č. j. 46 Az 81/2003-30,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Odměna advokáta JUDr. Petra Gallata **se určuje** částkou 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 8. 8. 2002 neudělil žalovaný žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu); zároveň vyslovil, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalobce uvedl, že se nemá kam vrátit; navíc je mu známo, že prezident Ukrajiny prosadil zákon „o trestním stíhání“ občanů, kteří žádali o azyl v jiných státech, a žalobce se proto bojí návratu na Ukrajinu.

Krajský soud v Praze žalobu zamítl rozsudkem ze dne 30. 9. 2003; ztotožnil se přitom se žalovaným v posouzení důvodu, pro nějž žalovaný neudělil žalobci azyl. Ze správního spisu vyplynulo, že žalobce opustil Ukrajinu z ekonomických důvodů již v roce 1999 a poté pobýval v České republice na základě povolení k dlouhodobému pobytu. Žádost o azyl podal ve snaze legalizovat svůj pobyt zde, a vyhnout se tak správnímu vyhoštění. Krajský soud dal správnímu orgánu za pravdu v tom, že tyto důvody nejsou důvody pro udělení azylu.

Proti zamítavému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost; jeho zástupce pak v doplnění kasační stížnosti upřesnil, že důvodem kasační stížnosti je nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení [§ 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního – dále jen „s. ř. s.“]. Stěžovatel je přesvědčen, že trestní stíhání na Ukrajině, které mu hrozí v důsledku jeho dlouhodobého pobytu v ČR a skutečnosti, že zde požádal o azyl, je postupem potlačujícím jeho lidská práva: opuštěním Ukrajiny totiž stěžovatel vyjádřil svůj postoj ke stavu vedení ukrajinské společnosti. Proto má za to, že splňuje důvody podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť mu hrozí trest odnětí svobody pro vyjádření určitého názoru. K tíži stěžovatele nelze přičítat to, že žádá o azyl v zemi s vyšší životní úrovní; stěžovatel rovněž poukázal na to, že se na území ČR nedopustil žádné trestné činnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

K tvrzením o tom, že stěžovatel svým odchodem z Ukrajiny vyjádřil jistý politický postoj, Nejvyšší správní soud nepřihlížel: stěžovatel je totiž uplatnil poté, co krajský soud vydal napadené rozhodnutí, tedy poprvé až v kasační stížnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

Dále je třeba upozornit na to, že stěžovatelovy námitky nesměřují proti výroku o neudělení azylu – sám stěžovatel ve správním řízení potvrdil, že před odchodem z vlasti neměl žádné problémy kromě ekonomických – nýbrž proti výroku o tom, že u stěžovatele není dána překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu. Stěžovatelovy obavy z návratu totiž nejsou nijak spojeny s jeho dřívějším životem na Ukrajině, nýbrž právě s opuštěním vlasti a s tvrzenou hrozbou trestního stíhání, které by podle stěžovatelova přesvědčení následovalo po jeho návratu. Důvody pro udělení azylu a důvody pro vyslovení existence překážky vycestování jsou přitom odlišné a mají být posuzovány samostatně, neboť se vztahují k jiným časovým rovinám: jedny k okamžiku podání žádosti o azyl, druhé k době, kdy správní orgán rozhoduje o žádosti o udělení azylu. K nutnosti takového dvojího posuzování se ostatně Nejvyšší správní soud již vyjádřil ve svém rozsudku ze dne 3. 3. 2004, publikovaném pod č. 260/2004 Sb. NSS: „Podmínky pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a překážky vycestování podle ustanovení § 91 téhož zákona je nutno posuzovat samostatně. Udělení azylu podle ustanovení § 12 tohoto zákona je vázáno na objektivní přítomnost pronásledování jako skutečnosti definované v § 2 odst. 6 citovaného zákona nebo na odůvodněný strach z této skutečnosti, a to v obou případech v době podání žádosti o azyl, tedy zpravidla v době bezprostředně následující po odchodu ze země původu. Překážka vycestování se naopak vztahuje k objektivním hrozbám po případném návratu žadatele o azyl do země původu, tedy k částečně jiným skutečnostem nastávajícím v odlišném čase.“

Námitka založená na existenci hrozby trestního stíhání a uvěznění stěžovatele po návratu na Ukrajinu však neobstojí. Stěžovatel sice nevyjádřil tuto obavu ve správním řízení, a žalovaný se tak neobracel na české zastupitelské orgány na Ukrajině, které se k takovým

tvrzením uplatněným ve správním řízení běžně vyjadřují; podstatné je však to, v jaké své osobní charakteristice stěžovatel spatřuje možný důvod ohrožení svých základních práv. Z jeho kasační stížnosti totiž plyne, že se obává trestu odnětí svobody; taková hrozba ovšem zakládá existenci překážky vycestování jen v případě, že je způsobena rasou, náboženstvím, národností, příslušností k určité sociální skupině nebo politickým přesvědčením žadatele o azyl [§ 91 odst. 1 písm. a) bod 1 zákona o azylu]. U stěžovatele však žádná z těchto charakteristik není dána, a stěžovatel to ostatně netvrdil ani v řízení před správním orgánem, ani v řízení před soudem. Jediné, co v dřívějších řízeních vyšlo najevo, byla stěžovatelova nespokojenost s ekonomickou situací v zemi pramenící z jeho vlastního nedostatečného hmotného zabezpečení; tuto nespokojenost nicméně nelze považovat za výraz politického přesvědčení, jak to stěžovatel v kasační stížnosti naznačuje, a není tak třeba zkoumat případnou existenci překážky vycestování z tohoto důvodu. K tomu soud na okraj poznamenává, že v souvislosti s nedávnými politickými změnami na Ukrajině a předvídatelnou proměnou politického režimu i osob jej reprezentujících lze očekávat celkové zvýšení ochrany lidských práv a lepší vymahatelnost práva v této zemi vůbec. V důsledku demokratizace ukrajinského politického režimu tak nyní patrně bude překážka vycestování shledávána méně často i v okruhu osob, jež byly pronásledovány v bývalém politickém režimu prezidenta Kučmy. Jak však bylo objasněno, to není stěžovatelův případ, neboť stěžovatel opustil vlast z důvodů ekonomických, a již pojmově tedy nemůže být dotčen na právech pro politické přesvědčení, jež nikdy nevyjádřil a jehož se nikdy předtím nedovolával.

Co se pak týče tvrzení, že stěžovatel se nedopustil na území ČR trestné činnosti a že zdejší vyšší životní úroveň mu nelze přičítat k tíži, nemůže z nich stěžovatel pro sebe nic vytěžit: tyto skutečnosti nejsou důvodem pro udělení azylu ani pro vyslovení existence překážky vycestování, a nelze je tedy účinně použít ani v řízení o žádosti o udělení azylu, ani v následných soudních řízeních.

Jelikož stěžovatel se svou kasační námitkou neuspěl a v řízení nevyšly najevo vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce (stěžovatel) nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly. Zástupci, který byl stěžovateli ustanoven soudem, náleží mimosmluvní odměna podle § 11 odst. 1 písm. b) a c) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátního tarifu). Soud proto přiznal stěžovatelovu zástupci v souladu se sazbou mimosmluvní odměny 2000 Kč za dva úkony právní služby a 150 Kč jako paušální náhradu výdajů s těmito úkony spojených (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. března 2005

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu